

Bal Arısının (*Apis mellifera L.*) Kivi Bitkisi Üzerindeki Aktivitesi ve Polinasyonuna Olan Etkisinin Araştırılması

Özet

Bu çalışma, Hayward kivi çeşidinde 20 m rakımda bulunan Ordu ili Perşembe ilçesi Efirli köyünde, benzer özellik taşıyan 3 ayrı kivi bahçesinde 2009 ve 2010 yıllarında yürütülmüştür. Her bir bahçede belirlenen 6 dişi kivi bitkisinin 3 tanesine arı girişi serbest bırakılmış, 3 tanesine ise arıların girmesini engellemek için kafes içerisine alınarak çiçeklenmeden 3 gün önce 3.8 mm x 3.8 mm gözenekleri bulunan file ile kapatılmıştır. Belirlenen her bahçeye çiçeklenme öncesi 5'er adet arılı kovan getirilmiştir.

Çiçeklenme döneminde her bir bitkide 5 çiçek üzerinde eş zamanlı olarak 10'ar dakika süreyle bal arısı ve diğer böceklerin ziyaret sayımları yapılmıştır. Bal arısından morfolojik olarak küçük olan böcekler sayım dışı bırakılmıştır. Bal arılarının, bitkinin 12 günlük çiçeklenme dönemi içerisinde 5 çiçek üzerine ortalama 5.63 adet ziyaret yaptığı saptanmış olup morfolojik olarak bal arısına eşit veya daha büyük böceklerin ziyaret gerçekleştirmediği gözlenmiştir.

Bitkideki çiçeklenme süresince kovanlara her gün polen tuzakları takılarak, günlük polen sayımları yapılmıştır. Tuzaklarından toplanan ve rastgele seçilen 200 polen paleti içerisinde ortalama olarak 33.55 kivi polen paleti belirlenmiştir.

Meyveler olgunlaştıktan sonra her bir ağaçtaki meyveler sayılıp toplanarak yerinde tartılmıştır. Arı girişine serbest bırakılan alanda ağaç başı ortalama 75.36 kg verim ve 767.16 adet meyve hasadı gerçekleşirken, arı girişine kapatılan ağaçlarda 10.86 kg verim ve 248.86 adet meyve hasadı yapılmıştır.

Bitkilerdeki tam çiçeklenme döneminde çalışma konusu ağaçlar üzerindeki çiçek sayımları yapılmıştır. Bir ağaçta ortalama olarak 775.51 adet çiçek sayısı belirlenmiştir. arı girişine serbest bırakılan ağaçlarda ortalama olarak çiçeklerin %98.92'si arı girişine kapatılan ağaçlarda ise çiçeklerin %32.08'si döllenerek meyveye dönüştüğü saptanmıştır.

Her bir ağaçtan 3'er adet meyve alınarak, her meyvede çekirdek sayısı ve oda şartlarında depolama ömrüne bakılmıştır. Bal arısına açık olan alandan elde edilen meyvelerde ortalama depo ömrü 66.78 gün, çekirdek sayısı 1497 adet olarak belirlenmiştir. Arı girişine kapatılan meyvelerde ise ortalama depo ömrü 58.15 gün, çekirdek sayısı 152.76 adet olarak belirlenmiştir.